



bli
dus!



Utdannelse, bolig, utstyr, reise, hobby eller fritid.....ungdommen realiserer sine mål gjennom medlemskap i DUS-klubben.

DE UNGES SPAREKLUBB
AKERS SPAREBANK
Grensen 3 - Telefon 337370

hegdehaugen skole
"bærum forsøks gym
viser:



Til lykke
med dagen.
av
Jens Bjørneboe

"SNADDER"

Teaterarbeidet tok til i begynnelsen av oktober med et forferdelig mas for å få tak i instruktør. Arbeidsutvalget vårt, som bestod av Kjersti Fjeldstad og de undertegnede, løp fra teater til teater, bare for å oppdage at enten var instruktørkandidatene på turné eller overarbeidete. Det tok uforholdsmessig lang tid og det har sinket teaterarbeidet. Heldigvis har vi fått tak i Eva som instruktør. Siden hun underviser på forsøks-gym i Bærum tok hun med seg de teaterinteresserte elevene der, og samarbeidet med disse hyggelige menneskene har vi hatt stor glede av, både teatermessig, og på det personlige plan.

Vi vil spesielt takke Kjersti for alt hun gjorde, da hun dessverre måtte trekke seg tilbake senere. Vi to ble så enig om å overføre administrasjonsarbeidet til Knut, fordi Magne ble skuespiller. Vi ble også sterkt hemmet av at den nye scenen vi er lovet, ikke kommer før etter premièren. Vi fikk derfor en mengde ekstraarbeid med å få lånt scener på andre skoler. Rektor var til god hjelp med å skaffe til veie scener fra Nissen (skole). Dessuten ga oppussingen av gymsalen oss store vanskeligheter, fordi vi måtte være forferdelig forsiktige med salen.

Vi vil spesielt takke skolens vaktmestere for velvillig bistand og dessuten skolens ledelse og personale.

Når dere kommer for å se på oss, vil vi gjerne gi dere et råd - som egentlig er en bønn: Dere skal ikke komme for å se på det eller de menneskene dere kjenner, og som tilfeldigvis oppholder seg på scenen i kveld. De er ikke der for å vise fram seg selv, men for å skape en



forestilling som skal gi dere en opplevelse. Noe av det som krever mest i teaterarbeidet, er å frigjøre seg fra sin vante måte å være på, for å kunne tre inn som en del av helheten. Dette har også et annet aspekt som ikke er mindre viktig, nemlig den virkning et slikt arbeid har på en selv. Ved å være med på å arbeide med teater, kan en lære seg selv bedre å kjenne, hva som ligger bak ens egne reaksjoner, og hvordan de virker på omverdenen. Dessuten er jo teaterarbeid morsomt i seg selv.

Men alt dette er avhengig av hva man har å arbeide med - instruktør og stykke. Å prøve tidens store løsen-gruppeteater uten instruktør - nytter ikke i en skoleteatergruppe, da de færreste av aktørene har den nødvendige teaterbakgrunn og rutine. Uten en koordinerende hånd med oversikt, vil det hele falle i fisk.

Det alt står og faller på, er stykkevalget. Siden en teater-

gruppe er like mye til for medlemmenes eget utbytte som for publikums (selv om det under selve forestillingene er publikum vi skal gi alt for), er det viktig at stykket, selve grunnlaget for aktiviteten, taler til de medvirkende. Medlemmene i gruppa må føle at de gir noe når de viser sitt produkt for publikum, ikke bare at de ramser opp en eller annen tekst som er likegyldig for dem. På dette grunnlaget har vi valgt "Til lykke med dagen." Mange av personene er mennesker gymnasiaster kan identifisere seg med, og de voksne rollene, "The Establishment", er utlevert så grundig at det må være en fryd for et ungt, tenkende menneske å spille dem. Dessuten har det en unaturalistisk form, med lite av "la oss sitte ned og tale ut"-tendensen. Scenen skifter fort og kontrastfylt, og den innlagte sangen og musikken gir stykket en ny dimensjon.

Vi må absolutt ikke glemme den sørgelige aktualitet stykket har i dag. Retningslinjene for vår strafferetts-"pleie" har ikke blitt særlig forandret siden 1700-tallet. Stykket viser hvordan denne "pleien" har virket



på et ungt menneske som plutselig slippes ut av fengslet og inn i samfunnet, hvor han ikke har noen holdepunkter. Resultatet er gitt på forhånd, og det er ikke en eneste av dere som leser dette som er i tvil om hvilket det er. Ut fra våre fengsler kommer det noen mennesker som klarer å starte på et nytt, normalt liv, en mengde vrak og en god del lik. Fange 613 har flere levende modeller, en av dem hengte seg i cella senest en uke før stykket hadde premièren på Oslo Nye Teater. En annen av dem het Kjell Hansen. Han var paranoid og soningsudyktig, og som noen vil huske, prøvde Bjørneboe å ruske opp i saken hans blant annet ved å anklage de ansvarlige offentlig for mord, men han støtte på en mur av taushet.

Vi håper at vi med dette stykket skal få noen flere til å få øynene opp for hva som skjer i dag, bak våre egne fengslers lukkede dører.

Knut Wahlstrøm Magne Lindholm



SANGTEKSTENE

Manila-sangen

(Tonnie)

Det er et disiplinbrudd
Og nå må det snart ta slutt:
At folk kan gjøre sånne ting,
Skjønt det er strengt forbudt!

Man kan ikke si det bedre enn
Som direktøren sa:
"Problemet er, hvor gutten har
Fått hampetauet fra!"

Betjenten sa: "Å henge seg
Er tillatt for en fange.
Men henge seg i hampetau
Er brudd på reglementet."

Og doktor'n sa: Manila-tau
Er helt asosialt!!
Hos oss er livremmer og slips
Og lakener normalt."

Og presten sa: "Min Gud, min Gud!
Ta vare på hans sjel!
Stå opp og ta ditt tau og gå!"
Men han var hengt ihjel.

Dukkens sang

(613)

Blide er de grønne bakker
Skogene har tyttebær.
Sommeren er lys og vakker
Den har høye grønne trær.

Blomster står som små prinsesser
Himmelen er hvit og blå
Over tun går lam og gresser
De har blanke bjeller på.

Blåklokker og blleleklang
Klinge-linge-linge-ling!
Vi skal leke dagen lang
Og vi husker ingen ting.

Psychodorm-sangen

(Presten og Tonnie)

En herrens hjelp er Psychodorm
Den trøster og den styrker
Den holder deg i arbeidsform
I alle kall og yrker
Den lille pillen her
Ta den mot alt besvær
Den setter pulsen ned
Og skjenker sjelefred
Den er vår trøst og styrke.

Er du psykotisk og abnorm
Alkoholist og psykopat
Husk, nervepillen Psychodorm
Helbreder all din nød probat
Ta denne pillen selv
Og bli normal ikveld
For fange og for prest
Er Psychodormen best
Den er vår trøst og styrke.

Doktorens sang

(Lege)

Vår verden lukter ikke særlig godt
Imellom oss og helt privat fortalt
Vårt liv er sjofelt, skittent og banalt
Og sykt og rått
Og bestialsk brutalt
Vårt samfunn lider naturligvis
Moralsk av forkalkning og syfilis
Av fremskreden gammelmannstøring
Her er min legeerklæring:
At transfusjoner
Av kjønnshormoner
Og injeksjoner
Av B-vitamin
Og penicillin
Er bortkastet medisin.

Soldatens lodd

(Tonnie)

Her ser de min lønn
Og det mål jeg har nådd:
Den pris jeg har fått
Er soldatens lønn

Det samme for hore,
Tju og soldat
Som jobben for klær og
For sko og mat.

Vi sliter til daggry
Fra tidlig kveld
I samfunnets
Kommersial-bordell

Men heler og hallik
Og biskop går fri
Så havner vi andre
I buret, vi.

Vi svir for den moro
Som andre fikk
I samfunnets store
Kloakk-butikk.

Vi jobber for andre
Som tjei og pedell
I vår skitne og gamle
Og skjønne bordell.

Den lusete lønn og
Den pris vi har nådd,
Er sodatens og horas
Og tjuens lodd.

Lyserød sang

(Rødtopp)

Nå er han full av elskovskraft
Hans kjærlighet er lyserød
Av alkoholfri jordbærsoft
Og elskovs heltedød

For fengselspresten ga meg trøst
Og styrket meg med salmesang.
Kom, bland din stemme med min røst
Finn trygghet i mitt fang!

Min ungdoms fyrsteskrud er lagt
Omkring min spede barneknopp:
I Evas og i Adams drakt
Står livets morgen opp

Vår fremtid er et blomsterland
Et hyrdeliv i lyserødt.
Der rinner livsens saft-og-vann:
For kjærligheten er vi født!

Blomster for Genet

(Rødtopp)

Maria, alle smerters moder
Nevn vårt navn i dine bønner!
Vi er alle tornekronet
Vi er alle dine sønner!

Halliker og sodomitter
Blottene og transvestitter
Pederaster, fetisjister
Diktere og masochister
Drankere morfinister -
Jomfru, alle smerters moder
Trøst Genet, vår stakkars broder!
Også han er tornekronet.

Tyver, horer og Genet -
Vi som hang på begge sider
Av din sønn på smertens tre -
Vet hva Verdens Frelser lider.

Jomfrumoder, bare vi
Vet hva nådens kalk vil si:
Kronens torner blir til roser.

Ved Brendan Behans bære

(Arbeidsgiveren)

En blåveisduft av Irlands vår
Av blomsterstøv og lengsel
I skolehjem og luftegård
I tukthus, slum og fengsel!

En fangegård er denne jord
Men himmelen har bedre plass.
Nu har han skrevet siste ord
Og tørket står hans whiskyglass.

Mens hele Irland luktet vår
Slapp himmelen Brendan Behan inn
Til engler små på tyve år
Og whisky, dynamitt og gin.

For whisky, dynamitt og gin
Røk mangt et engelsk pengeskap!
Et mere front og ærlig skinn
Ble aldri dømt for drap!

En mann blir hengt og én blir skutt
I fengsel og i fangegård
Og luftegården lukter krutt
Mens hele Irland lukter vår.





Respekt for loven

(Direktøren)

Du skal ha respekt for loven
Du skal elske lovens bud
Husk at loven er fra oven
Husk at loven er fra Gudi

Ærefrykt for reglementet
Loven dømmer alle likt
Den som Gud har gitt en fange
Gir Han også taushetsplikt.

Politimenn går i følge
Loven krever tann for tann
Den som Gud har gitt en køllet
Vil Han også gi forstand!

Den som Gud har gitt en køllet
Vil Han også gi forstand.

Det gode i meg

(Rødtopp)

Å, broder, du vil kanskje ikke tro det:
En gang har jeg vært helt assosial
Og vold og ran og tjueri og hor
Det øvst jeg på denne skjønne jord
Før fengslet vakte troen på det gode
Jeg var jo avsporet og nesten gal
Før enecellen gjorde meg normal
Å, broder, du vil kanskje ikke tro det!

Mitt nye menneske ble født i trengsler
I luftgården lærte jeg moral
Det gode i meg oppsto kun i fengsler
I enecellen ble jeg sosial
Mitt nye menneske fikk høye lengsler
Miljøet vakte troen på det gode.
Å, broder, du vil kanskje ikke tro det!
Men hør på hva en modnet mann vil si deg:
At fengslet vekker alt det beste i deg!

Paddesangen

(Tonnie og Rødtopp)

Det var ei gammel padde
som satt på en sten

og spilte seg i dammen
fordi den var så pen!

Kvekk, kvekk, kvekk!
Padder er kjekke!
Kvekk, kvekk, kvekk!
Som de kan kvekke!

Den feite gamle padda
som satt på en sten

den var så pen i ansiktet
og hadde flotte ben!

Kvøkk, kvekk, kvekk
Padder er... (osv.)

Den hadde hengemave
og vakre hengeskinn

og gusjegronne øyer
og deilig slimet skinn!

Kvekk, kvekk... (osv.)

Den var så full av vorter
og var så glatt og feit,

og det er derfor padda er
det vakreste vi veit!

Og det er derfor padda er
det vakreste vi veit!
Kvekk, kvekk... (osv.)

Elegi for en hengt soper

(Tonnie, Kari og Rødtopp)

Å, allnatur, her er din sønn
Vår yngste og fortapte bror
Vi fant ham bak en fengselsmur
Vi bringer ham og har en bønn
Til deg som er hans sanne mor:
Ta ham tilbake, allnatur
La ham bli aske, vann og jord!

Vi fant ham og vi bærer ham
Som han ble båret av sin mor
Så ren og ubrukt som et lam
Vi fant ham og vi har ham her
La ham bli gress og vind og trær
Og nypetorn og rognebær
Han var blitt nitten år og stor
Vi fant ham bak en fengselsmur
Ta ham tilbake, allnatur!
Ta vare på vår yngste bror

Nå har vi brakt vår yngste bror
Vi fant ham bak en fengselsmur
Ta ham tilbake, allnatur
Han var ditt verk, du er hans mor
Ta vare på vår yngste bror
La ham bli aske, vind og jord.

Fedrelandssalme

(Padda, Tonnie og Rødtopp)

Vi vil stride for fedrelandet
Taratam, taratam, taratam
Vi er taprest til lands og på vannet
Barabam, barabam, barabam

Vi er klokest av alle nasjoner
Trommelom, trommelom, trommelom
Vi har oppfunnet krutt og kanoner
Bommelom, bommelom, bommelom.

Våre fjell er de største av alle
Rattata, rattata, rattata
Og i krig vil vi gjerne falle
Trallala, trallala, trallala

Våre sabler med gull må vi bære
Tippetei, tippetei, tippetei
Når det gjelder vårt fedrelands ære
Holdrhei, holdrhei, holdrhei.

Og medaljer og epåletter
Klingeling, klingeling, klingeling
Og snorer og bajonetter
Dingeding, dingeding, dingeding

Ved det første signal av trompeten
Rattata, rattata, rattata
Skal vi krige mot hele planeten
Trallala, trallala, trallala

Vi vil krige mot Syden og Østen
Taratam, taratam, taratam
Og krigen er over til høsten
Barabam, barabam, barabam!!

Kjøkkensangen

(Kari)

Og jeg skal få et kjøkken
så nydelig og søtt, - å ja.
Med utsikt over løkken
og rent og lyserødt!
Å ja, å ja, å ja!
Et kjøkken skal jeg ha!

Et kjøkken og etn stue
så yndefullt og smått, - å ja.
Et hjem med egen grue
så varmt og trygt og godt!
Å ja, å ja, å ja!
Et kjøkken skal jeg ha!

Et skap med kost og bøtter,
for alt skal holdes rent, - å ja.
Og stol med løveføtter,
å Gud, det blir-så pent!
Å ja, å ja, å ja!
Et kjøkken skal jeg ha!

Gardin og blomsterpotte
og selv om den blir dyr - å ja,
en støvsuger i kottet
og så en blank komfyr!
Å ja, å ja, å ja!
Et kjøkken skal jeg ha!
Skal du?



Om ungdommens råskap

(Padda og Kriminalinspektøren)

Våre høye idealer
Vil de bare flire av:
Stjele, myrde, brenne, hore,
Voldta, plyndre og bedra!
Kan de fatte og begripe
Hvor de har sin råskap fra.

Meget burde de beundre:
Dresden etterlot vi slik:
Som en tundra med fem hundre
Med fem hundre tusen lik.
Meget burde de beundre:
Vår kultur er høy og rik.

Vi har kjempet for moralen,
For et renslig, åndlig liv.
Ungdommen er vill og galen,
Syl og rå og destruktiv.
For kulturen, for moralen,
For et renslig, åndlig liv.

Kampen gjaådt et renslig klima
For kultur og disiplin
Fra Katyn til Hiroshima
Dresden, Warszawa, Berlin.
Fra Katyn til Hiroshima
Dresden, Warszawa, Berlin.

Meget burde de beundre
Som de bare flirer av.
Stjele, myrde, brenne, hore,
Voldta, plyndre og bedra.
Kan fatte og begripe
Hvor de har sin råskap fra.



Kjellersangen

(Vokter C)

Her ligger han rett og slett
Bastet og lenket
Fordi han har krenket
Den pri'vate eiendomsrett.

En skampløtt på skolens barn:
Satt der og drømte -
Og skulket og rømte
Og havnet å lovenes garn.

Et skolehjem måtte til:
Renslig og hjemlig.
Han var utakknemlig
Og stakk-av med brekkjern og drill.

Han var jo med hår og hud
Tapt og forledet.
Nu er han helbredet
Av statens kjærlighetsbud.

Salme nr. 613

(alle)

Ja! Ja! Ja!
Hva er sannhet? som Pilatus sa.
Hva livets mening er
Er ikke lett å si.

Snarere tvert i mot
Forferdelig vanskelig.

En mann kan bruke hampetau
Og én tar skade på sin sjel

En tredje råtner i en kum
Og én må drikke seg i hjel.

En mann blir søvnløs, én blir gal
og én blir hengt, og én blir fange

En tredje mann blir ingenting
Han passer reglementet.

Ja! Ja! Ja!
Hva er sannhet? som Pilatus sa.
Hva livets mening er
Er ikke lett å si.

Snarere er det tvert i mot
Forferdelig vanskelig.

Det er en lang liste med kvalifikasjoner Eva Mannseth, instruktør i teatergruppa, kan skilte med. Første gang hun sto på en scene var hun 10 år gammel og trakterte ukulele. På realskolen spilte hun i "Til seters", på gymnasiet skulle hun være revysjef, men i stedet for revy, satte de opp "Geografi og kjærlighet", der hun også spilte. Siden ble det studentteater: "Leke med ilden" av Strindberg, "Hushjelpene" av Genet og Ellida i "Fruen fra havet" av Ibsen. I fjor satte hun i scene "Unntagelsen og regelen" av Brecht på Bikuben, et stykke som også ble spilt på Club 7 og i flere ungdomskubber. Teateret ut til folket er et slagord Eva tror på. Teateret skal være en del av hverdagen. Akkurat nå studerer hun statsvitenskap, noe hun mener er en hjelp i hennes teaterarbeid.

- Alt er jo politikk nå. Det er en fordel å ha statsvitenskap, å ha politisk innsikt. I sosiologi lærer vi å se at alle spiller roller - samfunnet er jo faktisk et stort teater - alle spiller en rolle, statsministeren og kongen sin. Det er synd at ikke flere teaterfolk har en bakgrunn i samfunnsvitenskap.

Nå ihvst begynte Eva å undervise på forsøksgym i Bærum i fagene drama, jazzballett, samtidskunnskap, historie og engelsk. - Det er et hull i skolen at vi ikke har drama som obligatorisk fag. På forsøksgym har vi det som valgfritt fag, men det finnes ikke utdannelsemuligheter for dramalærere. De har forresten planer om det nå.

Tror du det er behov for teater i skolen?

- Jeg synes at oppslutningen om teatergruppa viser at det er behov. Det er synd et vi ikke kan ha flere oppførelser i året, da kunne flere få være med. De som kommer med og spiller er som regel de mest ekshibisjonistiske, det krever nemlig en viss selvfølelse å si at man vil



EVA!





spille teater. Ekshibisjonistene er allikevel reddet, ved flere oppførelser i året, ville det hele bli mer naturlig og det ville ikke kreve så mye å melde seg som skuespiller. Ved hjelp av drama som fag kunne man få trukket inn flere. Når vi arbeider med drama, begynner vi i det små. Det gjelder å bli kvitt hemninger, det er et ledd i å få en slags trygghet i en gruppesituasjon, og det er en forutsetning for å stå på en scene at man er trygg med andre i små grupper.

Tror du "Til lykke med dagen" passer for en ungdomsteatergruppe?
- Ja, veldig godt, det handler jo om ungdom. Det er en "musical" som tillater litt ablegøyer med det alvorlige. Voksne skuespillere ville kanskje ha vanskeligere for å ta tonen, og ville ta det litt for alvorlig. De lærer ikke å snakke naturlig på teaterskolen, man skal absolutt snakke så fint. Å la Kari og Tonnie (hovedpersonene i stykket) snakke sånt fint teaterspråk, det går ikke. Hvis man etter å ha lært å snakke fint, skal fjerne seg fra dette

fine språket, kan det by på store vanskeligheter.

"Til lykke med dagen" har jo en satirisk form. Er det vanskelig å finne balansen mellom humor og alvor?

- Ja, i grunnen så er det vanskelig, for det er jo alvorlige ting det handler om. Men humoren er en fin måte å si ting på, for når folk ler, åpner de seg mer og da skjønner de ofte mer hva som blir sagt. Men det er vanskelig. Det er opplagte farsescener, men jeg tror på det likevel, selv om det er vanskelig å behandle sosial-politiske problemer på en lattervekkende måte.

Når du instruerer, har du på forhånd en mening om rolletolkningen, eller arbeider det seg fram?

- Det arbeider seg avgjort fram. Jeg har fått et råd, at man ikke bør formulere alt på forhånd, men heller prøve å se hva slags typer man har å arbeide med - å spille på det. Man har et materiale man må arbeide seg ut fra - det nytter ikke å ha en idealskikkelse,

man må la folk arbeide seg fram med de forutsetninger de har i seg. Hvis man er låst fast på forhånd, går man jo glipp av de innfallene man ellers ville få under arbeidet. Det er jo ikke bare instruktøren som skal skape stykket det må være slik at alle føler at dette er noe de er med på å lage selv.

Hva betyr det å ha vært med på oppsetningen av et teaterstykke?

- De har utbytte av det rent personlig ved at de arbeider i en gruppe. Når man jobber sammen om noe, gir det samhørighetsfølelse. Dessuten, det å være med på å lage et stykke, gir en mer utbytte av å se et teaterstykke etterpå. Det er forresten veldig dumt med premiiører. Folk kunne komme på prøvene når man har nådd et visst punkt, og komme igjen når det har forandret seg. Man begynner med en ramme, og fyller inn flere og flere detaljer. Teater skal være levende, nytt på hver forestilling - ikke ferdig i en fast form, det skal fortsette å leve - man kan forandre ting etter hvert. Slik blir det

stadig et nytt stykke, og det blir en like ny opplevelse for publikum om de ser det første eller tiende gang. Det er noe jeg har reagert på når det gjelder skoleteater - dette med Eli-statuetten. Jeg liker ikke at målet skal være å lage en så fantastisk forestilling. Den bør selvfølgelig bli så bra som mulig, men vitsen er at man lærer noe mens man holder på med det. Selve prosessen å lage teater er det vesentlige - ikke at resultatet skal bli så fabelaktig. Det kan bli forsert og prestisjefregget og det kan jage bort folk fra teaterarbeidet i skolen.

Til slutt, sier Eva og smiler ekstra søtt, til slutt vil jeg gjerne si at vi er spesielt glad for at vi fra forsøks-gym har fått lov til å samarbeide med dere, det er et ganske isolert miljø på forsøks-gym og det er mange somer veldig lei for at de ikke fikk være med p.g.a. lange skoledager og lang vei, så vi håper på en gjentagelse av samarbeidet.



JENS BJØRNEBOE: TIL LYKKE MED DAGEN

Dette skuespillet kan være mange ting, en musical comedy, en satire, en tragikomedie eller hva som helst, men det fine én ting det ikke er: Det er ikke en dramatisering av romanen DEN ONDE HYRDE. Det bygger på noe av den samme handling, og er skrevet over det samme autentiske materiale, det er alt. Skuespillet er mer omfattende og har andre perspektiver. Det tar sikte på mer generelle ting enn kriminalitet og et foreldet retts- og straffeapparat. "Den onde hyrde" er et forarbeid til dette.

Det stoff som opprinnelig lå til grunn ble først offentliggjort i en artikkelserie i "Dagbladet". I neste omgang ble det utformet som skuespill, og omgående skrevet om til roman, som utkom høsten 1960.

Mens romanen var i trykken, fikk jeg et brev fra Helge Krog som utba seg korrekturarkene så snart som mulig. Da han hadde lest dem, foreslo han at vi sammen skulle dramatisere den.

Samarbeidet kom i gang, og det ble morsomt. Det som fremfor alt skjedde, var at vi innførte tre nye hovedpersoner: "fengslesdirektøren", "presten" og "legen". Det var første skritt til å utvide hele temaet. Da samarbeidet ble avbrutt, forelå det en ferdig scene fra Helge Krogs hånd. Vi skulle utvilsomt ha avsluttet stykket sammen, hvis ikke Helge Krogs sykdom hadde umuliggjort det.

Jeg skylder med takknemlighet Helge Krog tre ting i stykket som det er i dag: Sikkerheten om at det er et scenisk materiale som ligger til grunn for det, utvidelsen av handlingen til to plan, og en enkelt scene som han skrev ferdig. I den nåværende versjon, som helt avviker fra den naturalistiske utgave vi begynte på, er enkelte fragmenter fra hans scene med.



Etter Helge Krogs død ble arbeidet liggende, inntil jeg i 1963 skrev stykket ferdig selv - i den naturalistiske form vi hadde påbegynt det. I denne tilstand ble det liggende.

Det var Issy Abrahami som ga støtet til at stykket ble skrevet om til en form som var i overensstemmelse med det som er mitt virkelige syn på teater. Av og til trenger man et spark bak for å våge seg i vannet. Det var Abrahami som sparket meg utenfor springbrettet, og jeg er ham meget takknemlig for det. Et par av scenene har han selv direkte foreslått meg.

Siden er sangene og musikken kommet til, i så høy grad at det hele nærmer seg en musical. Jeg tror at genren "musical comedy" kan være et ypperlig litterært medium, som er særlig egnet til å si alvorlige ting på en munter måte. I spesiell grad kritiske ting.

Sangene har forøvrig den funksjon at når de synges på scenen, betegner de allerede et totalt brudd med tradisjonell illusjonsnaturalisme. Godtar man først at det synges, da godtar man også at teateret ikke imiterer eller "ligner på" det vi for det meste tror er virkeligheten omkring oss. Naturligvis bare hvis sangene

ikke brukes til å skape "stemning" med.

Som man vil se, er sangene her nesten alltid brukt som kontrast til den situasjon de settes inn i. De viderefører ikke handlingen, men gir et streiflyv over den - fra et standpunkt som er fjernt fra eller endog motsatt prosessen i scenen. Ved å gjennomføre denne kontrast-metoden både i scene-følgene og i anvendelsen av sangene har det vært tilstrebet å intensivere utsagnet og "innholdet" i de vekslende faser av fabelen som stykket bygger på.

Det har vært en nærliggende fristelse for en romanforfatter som egentlig er lyriker å gjøre et dramatisk forsøk i nettopp denne genren. Skuespillet har beholdt sin opprinnelige polemiske idé: at vår straffelovgivning og vår straffepole, som begge skriver seg fra 1700-tallets samfunns- og menneskesyn, i dag er ubehjelpelig akterutseilt og ikke på noen måte lenger svarer til hva vi vet om mennesker og samfunn. Stykket vil altså gjerne bidra en smule til å gjøre verden mer fornuftig og mer egnet til å leve i. Det kunne komme godt med. Samtidig forsøker det i sin form å fylle litt av poesiens oppgave: i all beskjedenhet å vise et par glimt av livets allmene skjønnhet, komikk og grusomhet.